

КОНТРОЛА ПОСЛОВАЊА БАНАКА

Извештај за четврти квартал 2009. године

Садржај

I. БАНКАРСКИ СЕКТОР У ЧЕТВРТОМ КВАРТАЛУ 2009. ГОДИНЕ.....	3
СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА НА ДАН 31. 12. 2009. ГОДИНЕ	3
<i>Број банака и организациона мрежа</i>	<i>3</i>
<i>Број запослених у банкарском сектору</i>	<i>3</i>
<i>Власничка структура банака</i>	<i>4</i>
<i>Тржишно учешће</i>	<i>5</i>
БИЛАНС СТАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	7
КРЕДИТНА АКТИВНОСТ	9
ДЕПОЗИТНА АКТИВНОСТ	12
КРЕДИТНА ЗАДУЖЕНОСТ БАНКАРСКОГ СЕКТОРА У ИНОСТРАНСТВУ	14
РИЗИЦИ У БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ	15
1. <i>Кредитни ризик</i>	<i>15</i>
2. <i>Ризик ликвидности</i>	<i>18</i>
3. <i>Девизни ризик</i>	<i>21</i>
АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА	22
ПОКАЗАТЕЉИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	24
АГРЕГАТНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРИХОДИМА И РАСХОДИМА	27
II. РЕГУЛАТОРНА АКТИВНОСТ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ	29

I. Банкарски сектор у четвртном кварталу 2009.

Структура банкарског сектора на дан 31.12.2009. године

Број банака и организациона мрежа

На крају четвртог квартала 2009. године послују укупно 34 банке односно непромењени број у поређењу са претходним кварталом.

Организациона мрежа свих банака укључује укупно 2.635 пословних јединица, филијала, експозитура, шалтера, као и агенција и мењачница, односно за 25 мање него на крају трећег квартала 2009. године.

Табела 1. Број банака и организациона мрежа

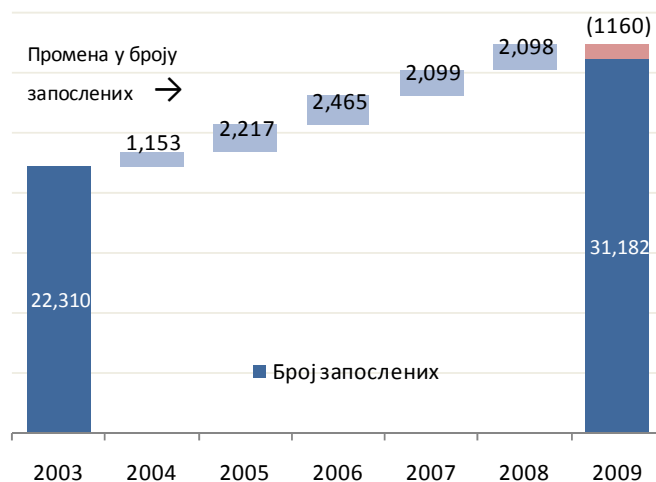
Опис	Дец. 2007.	Дец. 2008.	Дец. 2009.
Број банака	35	34	34
Укупно организационих јединица:	2.435	2.711	2.635
А. Број пословних јединица	80	70	68
Б. Број филијала, експозитура и шалтера	2.321	2.607	2.545
В. Остало	34	34	22

Број запослених у банкарском сектору

Банкарски сектор Србије је на крају четвртог квартала 2009. године запошљавао 31.182 лица. У односу на крај 2008. године дошло је до смањења броја запослених за 1.160 лица односно 3,6%.

Од укупног броја банака, у односу на претходни квартал, две банке нису мењале број запослених, 16 банака је смањило број запослених за укупно 450 лица и 16 банака је повећало број запослених за 108. Таква активност је имала за резултат наставак тренда смањења броја запослених и то за 342 лица у односу на претходни квартал (смањење од 1,1%). Првих пет банака према броју новозапослених лица у посматраном периоду су Комерцијална банка АД Београд са 15 лица, следи Societe Generale banka AD Beograd са 13, KBC banka AD Beograd и Саћанска banka AD Саћак са по 11 лица, и UniCredit banka AD Beograd са 9 лица. Са друге стране првих пет банака по броју смањења запослених су OTP banka AD Novi Sad са 133 лица, следи NLB banka AD Beograd са 108, затим Raiffeisen banka AD Beograd, Нуро-Алпе-Адриа banka AD Beograd и ProCredit banka AD Beograd са 64, 29 и 28 лица, респективно.

Графикон 1 – Запосленост у банкарском сектору Србије (ретроспектива)

Неопходно је скренути пажњу на чињеницу да је пролазећи кроз финансијско-економску кризу, по први пут у последњих шест година банкарски сектор у току 2009. године смањило број запослених. Практично једини сегмент банкарског сектора који је запошљавао у 2009. години се односи на државне банке који је повећао број запослених за 533 док су истовремено приватне и стране банке смањиле број запослених лица за 1.693.

Табела 2. Преглед броја запослених у банкарском сектору Србије

	Структура према власништву			Укупно
	Државне	Приватне	Стране	
Бр. запослених – децембар 2009.	7981	1.565	21.636	31.182
Промена бр. запослених*	533	(557)	(1.136)	(1.160)

* У односу на децембар 2008.

Власничка структура банака

На крају децембра 2009. године:

- 20 банака је у већинском власништву страних акционара,
- 4 банака у већинском власништву домаћих физичких и правних лица,
- 10 банака у већинском власништву Републике Србије.¹

Детаљнији преглед структуре власништва за одређене категорије биланса стања и успеха банкарског сектора су приказани на графику 2.

¹ Банке у којима је РС већински или појединачно, посредно или непосредно, највећи акционар. Од 14.07.2009. године Металс банка АД, Нови Сад је докапитализована од стране АП Војводина и „ДЦОР Нови Сад“, АД Нови САД чиме је већински постала државна банка.

Графикон 2. Преглед појединих основних категорија биланса стања и успеха према власничкој структури (у %, децембар 2009)

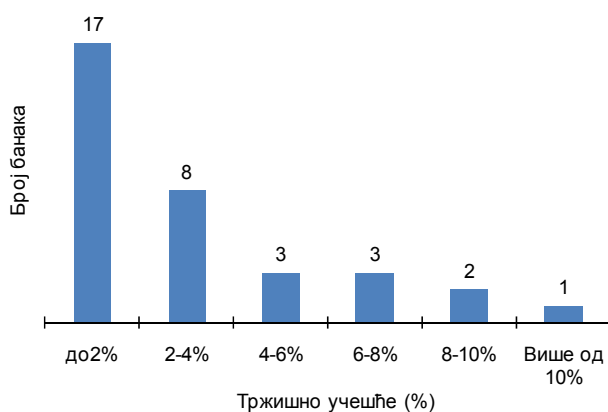

Тржишно учешће

Укупна актива банкарског сектора на крају децембра 2009. године износи 2.160,4 милијарди RSD.

Распоред банака у банкарском систему Србије према висини тржишног учешћа је дат у графику 3.

Графикон 3. Преглед тржишног учешћа банака (актива, децембар 2009)

Банкарски сектор је у значајној мери фрагментисан, што се огледа и у чињеници да чак 17 банака има тржишно учешће мање од 2% (мерено учешћем aktive појединачне банке у укупној активи банкарског сектора).

На крају четвртог квартала 2009. године само једна банка има тржишно учешће веће од 10% - Banca Intesa са 14.25%.

Сектор за контролу пословања банака

У табели 3 је дат приказ банака према тржишном учешћу које на дан 31. децембра 2009. за првих 10 банака износи 69.4% укупне активе као и детаљан преглед учешћа осталих банака.

Табела 3. Преглед тржишног учешћа појединачних банака (децембар 2009)

Р. бр.	Банка	Учешће (%)	Р. бр.	Банка	Учешће (%)
1)	Banca Intesa	14.25	18)	Credit Agricole banka Srbija	1.85
2)	Komercijalna banka	9.50	19)	Poštanska štedionica	1.49
3)	Raiffeisen banka	8.96	20)	Univerzal banka	1.47
4)	Eurobank EFG	6.80	21)	Privredna banka Bgd.	1.32
5)	Нуро Alpe-Adria-bank	6.44	22)	Metals banka	1.25
6)	UNICREDIT BANK	6.28	23)	Marfin bank	1.10
7)	Aik banka Niš	5.06	24)	Cacanska banka	1.02
8)	Societe Gen.Banka Srbija	4.62	25)	KBC banka	0.80
9)	Vojvodjanska banka	4.03	26)	FINDOMESTIC BANKA	0.60
10)	ALPHA BANK	3.41	27)	Srpska banka Bgd.	0.55
11)	VolksBank	3.20	28)	Jugoboanka K.Mitrovica	0.37
12)	ProCredit Bank	3.01	29)	Credy banka	0.36
13)	Agrobanka	2.73	30)	Jubmes banka	0.35
14)	Erste Bank Novi Sad	2.41	31)	Privredna banka Pan.	0.21
15)	Piraeus bank	2.08	32)	Opportunity banka	0.20
16)	OTP BANKA SRBIJA	2.08	33)	Moskovska banka a.d.- Beograd	0.11
17)	NLB banka	2.06	34)	Kosovsko metohijska banka	0.03

Показатељ нивоа концентрације у банкарском сектору, Хиршман Херфиндал Индекс², је снижен у односу на претходни квартал и износи 636 индексних поена. Најмањи ниво је био забележен у октобру 2008. године са 611 индексних поена. Иако је тренд растући, поменути показатељ је значајно испод нивоа од 1000 који би означио постојање умерене концентрације.

Табела 4. Преглед показатеља конкурентности и концентрације банкарског сектора

Година	Месец	Учешће првих 5 банака	Учешће првих 10 банака	HHI Актива
2009.	Децембар	45,95%	69,35%	636
	Септембар	46,57%	69,44%	654
	Јун	46,28%	69,31%	650
	Март	46,38%	68,20%	642
2008.	Децембар	46,17%	68,49%	627
	Септембар	45,20%	68,71%	617

² *Hirschman Herfindahl Index (HHI)* – ниво индекса до 1000 означава одсуство концентрације; ниво индекса од 1000 до 1800 означава постојање умерене концентрације; ниво индекса изнад 1800 означава постојање значајне концентрације.

Биланс стања банкарског сектора

Билансна сума банкарског сектора на дан 31. децембра 2009. године износи 2.160,4 млрд. RSD и већа је за 197,5 млрд. RSD. или за 10,1%, у односу на трећи квартал 2009. године. Од почетка године билансна актива је већа за 383,5 млрд. RSD или за 21,6%.

У оквиру структуре активе банкарског сектора дошло је до одређених измена у односу на претходни квартал. Највећи део билансне активе банака од 55,5% представљају Дати кредити и депозити (септембар 56,5%) и затим следе Опозиви кредити и депозити са 20,3% (септембар 20%). Готовина и готовински еквиваленти чине 12% билансне активе банкарског сектора (септембар 12,6%), док су хартије од вредности додатно увећале учешће у односу на претходни квартал и чине 4,2% активе банкарског сектора (септембар 3%). Све остале ставке су са учешћем мањим од 4% (септембар такође мање од 4%).

У поређењу са почетком године промене у структури активе су још очигледније имајући у виду наставак тренда смањивања учешћа одобрених кредита и депозита у укупној активи упркос постојању позитивног апсолутног раста (дати кредити и депозити су од почетка године увећани за 130,6 милијарди RSD али са учешћем од 55,5% су мање заступљени у укупној активи за 4,6 п.п. у односу на крај 2008. године). Истовремено опозиви кредити и депозити бележе увећање апсолутног износа позиције за 163,4 милијарди RSD односно повећање учешћа од 4,8 п.п.. Значајан раст опозивних кредита и депозита између осталог се дугује и репо пословима са НБС обзиром да се књиговодствено воде у оквиру ове позиције – на крају прошле године репо послови су били на нивоу од 77,8 милијарди RSD док су на крају 2009. године на нивоу од 151,7 милијарди RSD. Истовремено, висок раст ставке хартије од вредности од чак 362% у односу на почетак године, се односи на део пласмана банака усмерен у државне записе Републике Србије³ које банке углавном књиговодствено воде као хартије од вредности расположиве за продају или као ХоВ које држе до доспећа. На крају 2009. године укупни пласмани јавном сектору износе 118,3 милијарде RSD од чега у динарске ХоВ јавног сектора 85,9 милијарди RSD односно 72,6% суме. На крају прошле године таква улагања у динарске хартије од вредности државе практично нису постојала.

³ Државни записи Републике Србије банке једним делом књиже на позицији ХоВ (којима се тргује, које се држе до доспећа и које су расположиве за продају), док остатак књиговодствено водг на позицији готовински еквиваленти.

Сектор за контролу пословања банака

Табела 5. Биланс стања банкарског сектора ⁴ (у млрд. RSD)

АКТИВА	31.12.2007.		31.12.2008.		31.12.2009.		Индекс раста за 2009.	Индекс раста за 2008.	Индекс раста за 2007.
	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %			
Готовина и готовински еквиваленти	80,3	5,1	266,7	15	258,3	12,0	97	332	111
Опозиви депозити и кредити	551,5	35,3	276,2	15,5	439,6	20,3	159	50	133
Потраживања за камату, накнаду и по основу промене фер вредности деривата	6,6	0,4	9,7	0,6	13,5	0,6	139	148	131
Дати кредити и депозити	774,3	49,6	1.068,5	60,1	1.199,1	55,5	112	138	144
Хартије од вредности	19,3	1,2	19,7	1,1	91,0	4,2	462	102	73
Удели (учешћа)	6,2	0,4	5,4	0,3	7,3	0,3	135	87	143
Остали пласмани	45,4	2,9	37,6	2,1	42,1	1,9	112	83	131
Нематеријална улагања	6,1	0,4	6,3	0,4	7,1	0,3	113	104	104
Основна средства и инвестиционе некретнине	57,0	3,7	66,2	3,7	67,2	3,1	102	116	113
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0,3	0,0	0,2	0,0	0,5	0,0	235	64	85
Одложена пореска средства	2,5	0,2	2,5	0,2	2,1	0,1	85	100	102
Остала средства	12,3	0,8	17,8	1,0	32,6	1,5	183	145	96
Губитак изнад износа капитала									
УКУПНО	1.561,8	100	1.776,9	100	2.160,4	100	122	114	134

ПАСИВА	31.12.2007.		31.12.2008.		31.12.2009.		Индекс раста за 2009.	Индекс раста за 2008.	Индекс раста за 2007.
	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %			
ОБАВЕЗЕ	1.233,3	79	1.357,0	76,4	1.712,9	79,3	126	110	129
Трансакциони депозити	300,5	19,2	271,3	15,3	302,0	14,0	111	90	134
Остали депозити	659,6	42,2	753,4	42,4	999,2	46,3	133	114	149
Примљени кредити	169,6	10,9	189,5	10,7	247,4	11,5	131	112	79
Обавезе по основу хартија од вредности	2,6	0,2	0,0	0,0	0,8	0,0		1	25960
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	2,8	0,2	2,1	0,1	1,7	0,1	80	75	284
Резервисања	11,3	0,8	14,0	0,8	13,6	0,6	97	123	120
Обавезе за порезе	0,6	0,0	0,7	0,0	0,4	0,0	57		
Обавезе из добитка	0,6	0,0	1,2	0,1	0,9	0,0	73	184	90
Обавезе по осн. сталних сред. намењ. продаји и сред. посл. које се обуставља									
Одложене пореске обавезе	0,6	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	108	104	80
Остале обавезе	85,1	5,5	124,2	7,0	146,3	6,8	118	146	143
КАПИТАЛ	328,5	21	419,9	23,6	447,5	20,7	107	128	152
Акцијски и остали капитал	272,8	17,5	332,7	18,7	340,7	15,8	102	122	149
Резерве	47,6	3	74,3	4,2	104,6	4,8	141	156	156
Нереализовани губици по осн. харт. од вред.			0,1	0,0	0,1	0,0	85		
Акумулирана добит/губитак	8,0	0,5	13,0	0,7	2,3	0,1	18	162	246
УКУПНО	1.561,8	100	1.776,9	100	2.160,4	100	122	114	134

⁴ Са применом од 1. јула 2008. год. на снази су нови Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за банке, Упутство о обавези и начину прикупљања, обраде и достављања података о стању и структури пласмана, потраживања и обавеза банака, као и Правилник о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке. Подаци за 2007. годину су изведени ради упоредивости.

Структура пасиве биланса стања је такође забележила извесне промене у односу на претходни квартал. У пасиви биланса стања банкарског сектора 79,3% чине позајмљени извори финансирања (септембар 77,4%), а 20,7% капитал (септембар 22,6%). Највећи део позајмљених извора чине остали депозити са 46,3% (септембар 44,6%), трансакциони депозити са 14% (септембар 13,7%) и примљени кредити са 11,5% (септембар 11,3%) укупне пасиве.

Капитал банака износи 447,5 млрд. RSD (септембар 444,4 млрд) и у односу на четврти квартал 2008. године увећан је за 27,6 млрд. дин. или 6,6%. У оквиру капитала, акцијски и остали капитал износи 340,7 млрд. RSD што је за 2,4% више него у четвртом кварталу 2008. године. Друга ставка по величини су Резерве које су увећане од почетка године за 40,8%, до нивоа од 104,6 млрд. RSD. Повећање резерви од додатних 30,3 милијарди RSD је превасходно учињено на терет акумулиране добити и у складу је са општим трендом погоршањем квалитета активе банака у кризној 2009. години.

Ванбилансне позиције банака достигле су износ од 2.304,5 милијарде RSD (септембар 2.731,2 милијарди RSD) и у односу на стање у трећем кварталу 2009. године су умањене за 426,7 млрд. RSD односно око 15,6%. Највећа појединачна ванбилансна ставка је Друга ванбилансна актива⁵ која са износом од 1.324.5 милијарди RSD чини 57,5% (септембар 57,9%) свих ванбилансних ставки. Друга по величини ванбилансна ставка су Дате гаранције и друга јемства које износе 268,3 милијарди RSD и чине 16,6% укупне вредности ванбиланса (септембар 14,1%). Највећи део укупне ванбилансне активе се односи на неризичне⁶ ставке – у децембру 25,4% ванбилансне активе (септембар 21,6%) односно 585 млрд. RSD (септембар 589,4 млрд. RSD) се односи на класификоване (ризичне) ванбилансне ставке.

Кредитна активност

Преглед структуре пласмана банака и њеног кретања дат је у следећој табели:

⁵ Примљене гаранције и друга јемства, средства из депо послова и остала ванбилансна актива.

⁶ Под појмом „неризичне и ризичне“ се подразумева питање постојање изложености кредитном ризику. Део ванбилансне активе који се сматра ризичним у смислу изложености кредитном ризику је предмет класификације за коју банке морају да израчунавају и формирају резерве за потенцијалне губитке.

Табела 6. Кредитна активност банака (у милијардама RSD)

Сектор	31.12. 2007.		31.12. 2008.		31.12. 2009.		Индекс раста за 2009.	Индекс раста за 2008.	Индекс раста за 2007.
	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %	Износ	Учешће у %			
ПРИВРЕДА	437,4	57,5	632,2	61,5	750,4	58,7	119	145	135
СТАНОВНИШТВО	302,5	39,8	364,3	35,5	395,0	30,9	108	120	154
За стамбену изградњу	89,4	11,8	160,8	15,6	188,0	14,7	117	180	189
ЈАВНИ СЕКТОР	13,9	1,8	17,4	1,7	118,0	9,2	678	125	64
СЦГ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0
Република Србија	7,0	0,9	8,2	0,8	106,7	8,4	1302	117	42
Локална самоупр.	6,9	0,9	9,1	0,9	11,3	0,9	124	132	146
ДРУГЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	1,2	0,1	10,6	1,0	9,3	0,7	88	867	161
НЕПРОФИТНЕ ИНСТИТ.	5,8	0,8	3,1	0,3	5,6	0,4	181	54	138
УКУПНО	760,9	100,0	1.027,6	100,0	1.278,3	100	124	135	139

Одобрени кредити банкарског сектора су на крају четвртог квартала на нивоу од 1.278,3 милијарди RSD (септембар 1.192,1 млрд. RSD) што је у односу на последњи квартал 2008. године повећање од 250,7 млрд. RSD односно 24,4%.

У поређењу са трећим кварталом 2009. године, раст кредитне активности износи 86,2 млрд. RSD од чега је привреди пласирано око 35,1 млрд RSD, јавном сектору 30,9 млрд. RSD (Републици Србији 29,5 млрд. односно 95,5% одобрене суме) и становништву 19,7 млрд. RSD (за стамбену изградњу 12,9 млрд. RSD).

Може се констатовати да је кредитна активност банкарског сектора у већој мери покренута у четвртом кварталу прошле године. Такав став нарочито добија на снази имајући у виду трећи квартал 2009. (уједно и најлошији у току прошле године) с обзиром да је износ новодобрених кредита⁷ износио свега 33 милијарде RSD. Међутим, најлошијих три месеца у току протекле године (бар што се тиче сектора привреде и становништва) се односио на други квартал - кредитна активност усмерена ка привреди је практично замрла са 0,3 милијарде RSD новоодобрених кредита док је кредитна активност ка становништву смањена за 4,7 милијарди RSD. Истовремено, кредитни раст по основу стамбене изградње био је на нули. Једини простор за значајнији раст кредитне активности, банке су виделе у јавном сектору који је у истом периоду увећан за до сада рекордних 52,3 милијарде RSD у једном кварталу. Више детаља у табели ба.

⁷ Под појмом новодобрених кредита у овом контексту подразумевамо само разлику између стања на датој позицији између два пресечна датума посматрања. Обзиром да је одређени део кредита враћен у посматраном периоду, реалан износ укупних новоодобрених кредита је већи од наведене цифре.

Сектор за контролу пословања банака

Табела 6а. Кредитна активност банака и кретања по кварталима (у млрд RSD)

	2008	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2009
ПРИВРЕДА	632,2	+ 66,9	+ 0,3	+ 15,9	+ 35,1	= 750,4
СТАНОВНИШТВО	364,3	+ 10,6	- 4,7	+ 5,1	+ 19,7	= 395,0
За стамбену изградњу	160,8	+ 11,2	0,0	+ 3,1	+ 12,9	= 188,0
ЈАВНИ СЕКТОР	17,4	+ 4,2	+ 52,3	+ 13,2	+ 30,9	= 118,0
СЦГ	0	0,0	0,0	0,0	0,0	= 0,0
Република Србија	8,2	+ 3,8	+ 52,5	+ 12,7	+ 29,5	= 106,7
Локална самоупр.	9,1	+ 0,6	- 0,3	+ 0,5	+ 1,4	= 11,3
ДРУГЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	10,6	+ 0,6	- 1,3	- 0,8	+ 0,2	= 9,3
НЕПРОФИТНЕ ИНСТИТ.	3,1	0,0	+ 2,3	- 0,1	+ 0,3	= 5,6
УКУПНО	1.027,6	+ 82,3	+ 48,9	+ 33,3	+ 86,2	= 1.278,3

У односу на претходни квартал највећа стопа раста од 38,2% се односи на пласмане Републици Србији (локална самоуправа 14,1%) који су наставили тренд увећања од почетка године и тренутно су на нивоу од 106,7 млрд. RSD чинећи 8,4% укупно одобрених кредита (цео јавни сектор 118 милијарди са учешћем од 9,2%). Остале категорије пласмана су забележиле значајније ниже стопе раста – кредити становништву 5,2% уз чињеницу да је већина раста пласирана у стамбене кредите који су увећани за 7,4% у односу на претходни квартал, док су кредити привреди повећани за око 4,9%. Кредитни непрофитним институцијама и другим финансијским организацијама су увећани за 5,7% и 2,2%, респективно.

Учешће појединих категорија у укупно одобреним кредитима је у извесној мери измењено у односу на претходни квартал – пласмани привреди су и даље доминантни са 58,7% учешћа (септембар 60%), затим следе пласмани становништву са 30,9% учешћа (септембар 31,5%) и јавни сектор са учешћем од 9,2 (септембар 7,3%). Остале категорије су испод 1% учешћа у укупној кредитној активности.

Табела 7. Преглед показатеља концентрације кредита банкарског сектора

Година	Месец	Учешће првих 5 банака (%)	Учешће првих 10 банака (%)	НН/Кредити
2009	Децембар	46,37%	69,25%	650
	Септембар	46,32%	69,78%	667
	Јун	47,22%	70,79%	676
	Март	47,17%	69,57%	660
2008	Децембар	48,13%	69,94%	668
	Септембар	44,82%	67,60%	610

Пет, односно десет банака са највише одобрених кредита, учествује са 46,4%, односно 69,3% респективно, у укупној кредитној активности банкарског сектора. НН индекс концентрације кредита износи 650.

Депозитна активност

Преглед секторске структуре депозита и кретања депозита дат је у следећој табели:

Табела 8. Депозитна активност у банкарском сектору Србије (у млрд RSD)

Сектор	31.12.2007.			31.12.2008.			31.12.2009.			Индекс раста за 2009.	Индекс раста за 2008.
	динари	девизе	укупно	динари	девизе	укупно	динари	девизе	укупно		
Банке	30,2	93,4	123,7	56,1	98,3	154,4	40,2	65,4	105,5	68	125
Јавна предузећа	31,9	7,8	39,7	25,4	22,5	47,9	29,3	24,3	53,6	112	121
Друга предузећа	185,1	105,6	290,7	152,8	115,2	268,0	154,1	139,0	293,1	109	92
Јавни сектор	26,6	0,9	27,4	20,1	1,0	21,1	20,9	1,8	22,7	108	77
Страна правна и физичка лица	6,4	24,6	31,0	3,6	54,2	57,8	6,5	179,7	186,2	322	186
Становништво	46,8	381,4	428,2	52,4	414,5	467,0	49,5	565,2	614,7	132	109
Остало	17,1	2,4	19,5	7,1	1,5	8,6	20,0	5,4	25,4	295	44
Укупно	344,0	616,2	960,2	317,6	707,1	1.024,7	320,4	980,8	1.301,2	127	107

Укупни депозити банкарског сектора у четвртном кварталу ове године износе 1.301,2 млрд. RSD (септембар 1.145,6 млрд. RSD) што је у односу на последњи квартал 2008. године повећање за 276,5. RSD односно 27%.

У односу на претходни квартал укупни депозити су увећани за чак 155,6 млрд. RSD односно за око 13,6%. Највеће апсолутно повећање је забележила категорија депозита становништва у висини од 88,9 млрд RSD (чак 93% повећања се односи на месеце новембар и децембар односно продужени период „Недеље штедње“), затим категорија страних правних и физичких лица у висини од 50,5 млрд RSD док су друга предузећа и банке повећале депозите за 15,8 и 11,2 млрд. RSD респективно. Депозити јавних предузећа и јавног сектора су смањени за 0,3 и 12,5 млрд. RSD. Више детаља у табели 8а.

Табела 8а. Депозитна активност банкарског сектора и кретања по кварталима (у млрд RSD)

	2008	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2009
Банке	154,4	- 57,4	- 6,2	+ 3,5	+ 11,2	= 105,5
Јавна предузећа	47,9	+ 1,5	+ 9,6	- 5,1	- 0,3	= 53,6
Друга предузећа	268,0	- 11,6	+ 14,5	+ 6,4	+ 15,8	= 293,1
Јавни сектор	21,1	+ 14,4	+ 1,1	- 1,4	- 12,5	= 22,7
Страна правна и физичка лица	57,8	+ 53,3	+ 8,1	+ 16,5	+ 50,5	= 186,2
Становништво	467,0	+ 31,4	+ 4,4	+ 23,0	+ 88,9	= 614,7
Остало	8,6	- 0,9	+ 13,7	+ 2,2	+ 1,8	= 25,4
Укупно	1.024,7	+ 30,8	+ 45,2	+ 44,9	+ 155,6	= 1.301,2

Највећу стопу раста у односу на претходни квартал је поново забележила категорија страних правних и физичких лица са 37,2%, следе становништво и

банке са 16,9% и 11,9%, док су друга предузећа повећала депозите за 5,7%. Депозити јавних предузећа и јавног сектора су мањи за 0,6% и 35,5% респективно.

Укупни депозити чине 60,2% укупне пасиве (септембар 58,3%). Највећи проценат депозита чине депозити становништва са 47,2% (септембар 45,9%), затим следе депозити других предузећа са 22,5% (септембар 24,2%) и страних лица са 14,3% (септембар 11,9%).

Девизни депозити чине 75,4% (септембар 72,5%), а динарски 24,6% (септембар 27,5%) укупних депозита. Структуром депозита доминирају депозити по виђењу⁸ са 45,8% (септембар 50%), а затим следе краткорочно орочени депозити са 49,9% (септембар 46,4%). Дугорочни депозити чине свега 4,3% укупних депозита (септембар 3,6%).

Табела 9. Преглед укупних депозита према рочности (у млрд RSD)

		<14д	0.5-1м	1-3м	3-6м	6-12м	>12м	Укупно
2009	Децембар	596	74	217	133	226	56	1.301
	Септембар	573	115	262	101	54	41	1.146
	Јун	545	91	187	173	61	43	1.101
	Март	489	94	204	88	136	45	1.055
2008	Децембар	504	81	180	78	137	45	1.025
	Септембар	522	102	187	65	62	44	983

Пет, односно десет банака са највише прикупљених депозита, учествује са 50,9%, односно 72,4% респективно, у укупним депозитима банкарског сектора. ННН индекс концентрације депозита износи 731.

Табела 10. Преглед показатеља концентрације депозита банкарског сектора

Година	Месец	Учешће првих 5 банака (%)	Учешће првих 10 банака (%)	ННН Депозити
2009	Децембар	50,85%	72,44%	731
	Септембар	51,88%	72,37%	768
	Јун	50,90%	72,79%	767
	Март	51,07%	71,70%	758
2008	Децембар	49,79%	71,66%	693
	Септембар	49,42%	72,74%	705

Од категорија активе, кредита, депозита и прихода, највећи ниво концентрације, како за првих 5 тако и за првих 10 банака, је управо код депозита. Показатељ концентрације депозита, Хиршман Хефиндал Индекс, је значајно испод границе од 1000 која означава постојање умерене концентрације.

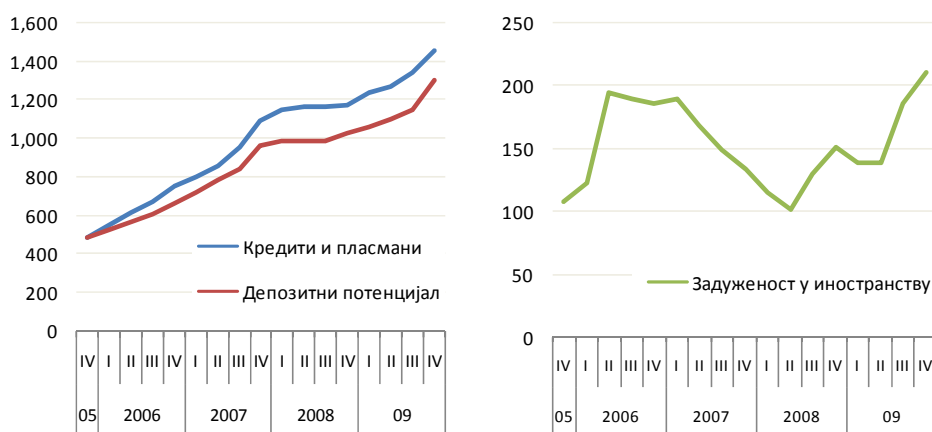
⁸ Сви депозити који доспевају до 14 дана као и депозити без утврђене рочности и без преосталог рока.

Кредитна задуженост банкарског сектора у иностранству

Укупно кредитно задужење банкарског сектора у иностранству (кредити добијени од страних банака и страних правних и физичких лица) износи 210,5 милијарди RSD. и највећим делом 39% (септембар 49%) је са роком доспећа преко пет година, а 30% (септембар 40%) се односи на две банке у страном власништву.

Током четвртог квартала 2009. год. кредитна задуженост банкарског сектора у иностранству је повећана за 24,3 милијарде RSD.

Графикон 4. Кредити⁹, депозити и кредитна задуженост банака (у млрд RSD)

⁹ Са репо пласманима НБС.

Ризици у банкарском сектору

1. Кредитни ризик

1.1. Квалитет билансне и ванбилансне активе

Народна банка Србије је, својом Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки, прописала да банке, ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене, своја укупна потраживања, која су изложена кредитном ризику, квартално, а зависно од процене њиховог степена наплативости и процене финансијског стања дужника, класификују у пет категорија. То значи да банке класификују део потраживања који представља тзв. ризичну билансну и ванбилансну активу односно, не само кредите, него и друге ставке билансне активе, као и одређене ванбилансне ставке, дефинисане поменутом Одлуком при чему се најлошије класификованом активом сматрају потраживања класификована у категорије Г и Д.

Класификована актива у четвртном кварталу 2009. године износи 1.936 милијарди RSD (септембар 1.873 млрд. RSD) и чини 41,7% (септембар 38,5%) бруто билансне активе и ванбилансних ставки. Смањење укупно класификоване активе је заустављено након два узастопна квартала те је класификована актива у четвртном кварталу увећана за 63 милијарде односно за 3,4%. Такође, тренд раста најлошије класификованих потраживања се чини заустављеним износећи на крају квартала 373 милијарде RSD (септембар 374 милијарде RSD). Даљи раст класификоване активе и стагнација у кретању најлошијих потраживања резултирала је смањењем учешћа категорија класификације Г и Д у укупно класификованој активи достижући на крају четвртог квартала 2009. године ниво од 19,3% (септембар 20%).

Табела 11. Преглед класификоване билансне и ванбилансне активе (млрд RSD)

		Укупно класификована актива	Класификована актива		Г + Д / укупно класификована актива (%)
			А+Б+В	Г+Д	
Децембар, 2009	Билансна актива	1.351	1.051	299	22,2
	Ванбилансне ставке	585	512	73	12,5
	УКУПНО	1.936	1.563	373	19,3
Септембар, 2009	Билансна актива	1.284	985	299	23,3
	Ванбилансне ставке	589	514	75	12,8
	УКУПНО	1.873	1.499	374	20,0
Јун, 2009.	Билансна актива	1.266	983	283	22,3
	Ванбилансне ставке	622	558	64	10,3
	УКУПНО	1.888	1.541	347	18,4
Март, 2009.	Билансна актива	1.270	1.031	239	18,8
	Ванбилансне ставке	656	605	50	7,7
	УКУПНО	1.925	1.636	289	15,0
Децембар, 2008	Билансна актива	1.178	982	196	16,6
	Ванбилансне ставке	662	624	38	5,8
	УКУПНО	1.840	1.605	234	12,7

Укупно обрачуната посебна резерва за процењене губитке по основу класификоване билансне активе и ванбилансних ставки је смањена за 1% и износи 339,0 милијарде RSD (септембар 342,4 милијарди RSD). Исправке вредности билансне активе и резервисања по ванбилансним ставкама су наставиле раст и износе на крају четвртог квартала 143,8 милијарди RSD (септембар 141,5 млрд. RSD) што представља повећање од близу 1,6%.

1.2. Проблематични кредити (non performing loans – NPL)

Према подацима из Извештаја о структури проблематичних кредита које банке достављају Народној банци Србије, на крају децембра 2009. године показатељ учешћа проблематичних кредита у укупно одобреним кредитима на нето нивоу износи 8,53%. У апсолутном износу ниво нето проблематичних кредита на крају 2009. године износи 99 милијарди RSD.

Табела 12. НПЛ секторска структура (%)

	2009.				2008.	
	Кв.IV	Кв.III	Кв.II	Кв.I	Кв.IV	Кв.III
Финансијски сектор	9,31	8,76	10,53	8,93	0,36	0,31
Сектор јавних предузећа	0,08	0,24	1,41	2,2	1,14	0,74
Сектор других предузећа	11,80	14,78	14,08	11,6	7,11	5,82
Сектор предузетника	9,05	7,84	6,99	3,94	2,79	2,97
Јавни сектор	1,43	1,09	1,86	1,13	0,61	0,20
Сектор становништва	4,08	4,42	3,76	3,58	3,81	2,66
Сектор страних лица	2,77	1,82	2,24	1,67	2,75	3,65
Приватна домаћинства*	7,86	7,85	7,08	5,28	5,72	3,67
Сектор других комитената	13,07	12,47	11,26	2,78	2,07	1,93
УКУПНО	8,53	10,36	9,74	8,12	5,29	4,33

* Са запосленим лицима и регистрованим пољопривредним произвођачима.

Од наведених 9 сектора код три је забележено смањење показатеља нето проблематичних кредита у односу на септембар 2009. године и то код:

- Сектора других предузећа – проблематични кредити мањи за 2,98 п.п. са нивоом од 11,8%
- Сектора становништва – проблематични кредити мањи за 0,34 п.п. са нивоом од 4,08%
- Сектора јавних предузећа – проблематични кредити мањи за 0,16 п.п. са нивоом од 0,08%

Остали сектори су забележили повећање, и то:

- Сектор предузетника – проблематични кредити већи за 1,21 п.п. са нивоом од 9,05%
- Сектор страних лица – проблематични кредити већи за 0,95 п.п. са нивоом од 2,77%
- Сектор других комитената – проблематични кредити већи за 0,60 п.п. са нивоом од 13,07%
- Финансијски сектор – проблематични кредити већи за 0,55 п.п. са нивоом од 9,31%
- Јавни сектор – проблематични кредити већи за 0,34 п.п. са нивоом од 1,43%
- Приватна домаћинства – проблематични кредити већи за 0,01 п.п. са нивоом од 7,86%

Најбитнији сектор по обиму одобрених кредита као и по учешћу у укупним проблематичним кредитима, сектор других предузећа, је за сада зауставио тренд раста учешћа нето NPL-а достижући ниво од 11,8% на крају четвртог квартала

2009. године (трећи квартал 14,78%). Од укупног апсолутног износа нето проблематичних кредита у банкарском систему Србије на крају децембра ове године, на сектор других предузећа се односи 76,5% односно 75,7 милијарди RSD.

Проблематични кредити физичким лицима на крају трећег квартала (Табела 13) су смањили учешће на 4,56% укупно одобрених нето кредита и износе 19,3 милијарди RSD. Све категорије кредита физичким лицима осим кредитних картица и обављања других делатности (+0,39 п.п. и +1,93 п.п. респективно) су у односу на претходни квартал забележиле смањење учешћа нето проблематичних у укупно одобреним кредитима. Највеће смањење бележе категорије минусног салда по текућим рачунима за 1,04 п.п., затим потрошачких кредита за 0,98 п.п., категорија остало за 0,71 п.п. и стамбене изградње за 0,41 п.п.

Табела 13. НПЛ физичка лица (%)

	2009.				2008.	
	Кв.IV	Кв.III	Кв.II	Кв.I	Кв.IV	Кв.III
Готовински кредити	5,02	5,03	4,53	4,09	4,61	2,97
Кредитне картице	2,82	2,43	1,99	1,58	1,77	1,66
Минусни салдо по текућим рачунима	2,71	3,75	3,34	3,58	2,69	2,58
Потрошачки кредити	2,68	3,66	2,47	3,88	2,59	3,88
Пољопривредна делатност	7,82	7,90	7,45	5,82	5,74	3,06
Обављање других делатности	8,62	6,69	6,03	3,23	1,75	1,43
Стамбена изградња	3,80	4,21	3,21	3,02	3,58	1,82
Остало	14,62	15,33	15,20	14,29	5,90	6,92
УКУПНО	4,56	4,73	4,06	3,62	3,63	2,58

Од укупног износа проблематичних кредита становништва у висини од 19,3 милијарди RSD, највећи значај по категоријама пласмана бележе стамбени кредити и готовински кредити са учешћем од 37% и 23% у укупном износу, респективно.

2. Ризик ликвидности

Просечан месечни показатељ ликвидности за целокупан банкарски сектор за децембар 2009. године износи 1,86. Државне и стране банке се налазе на нивоу од 2,11 односно 1,73 респективно док су приватне банке на значајније вишем нивоу од 2,59.

Ликвидност банкарског сектора мерена поменути показатељем се може сматрати задовољавајућом с обзиром на регулаторни минимум од 1.

Истовремено ликвидна актива на крају трећег квартала 2009 године износи 743 милијарде RSD (668 милијарде RSD на крају претходног квартала) и чини 34,4% укупне билансне активе банкарског сектора остваривши раст од 11,2% у односу на претходни квартал. Ликвидна актива се највећим делом састоји од

готовине и готовинских еквивалената, девизне обавезне резерве код НБС , кредита по репо трансакцијама са НБС као и хартија од вредности Републике Србије.

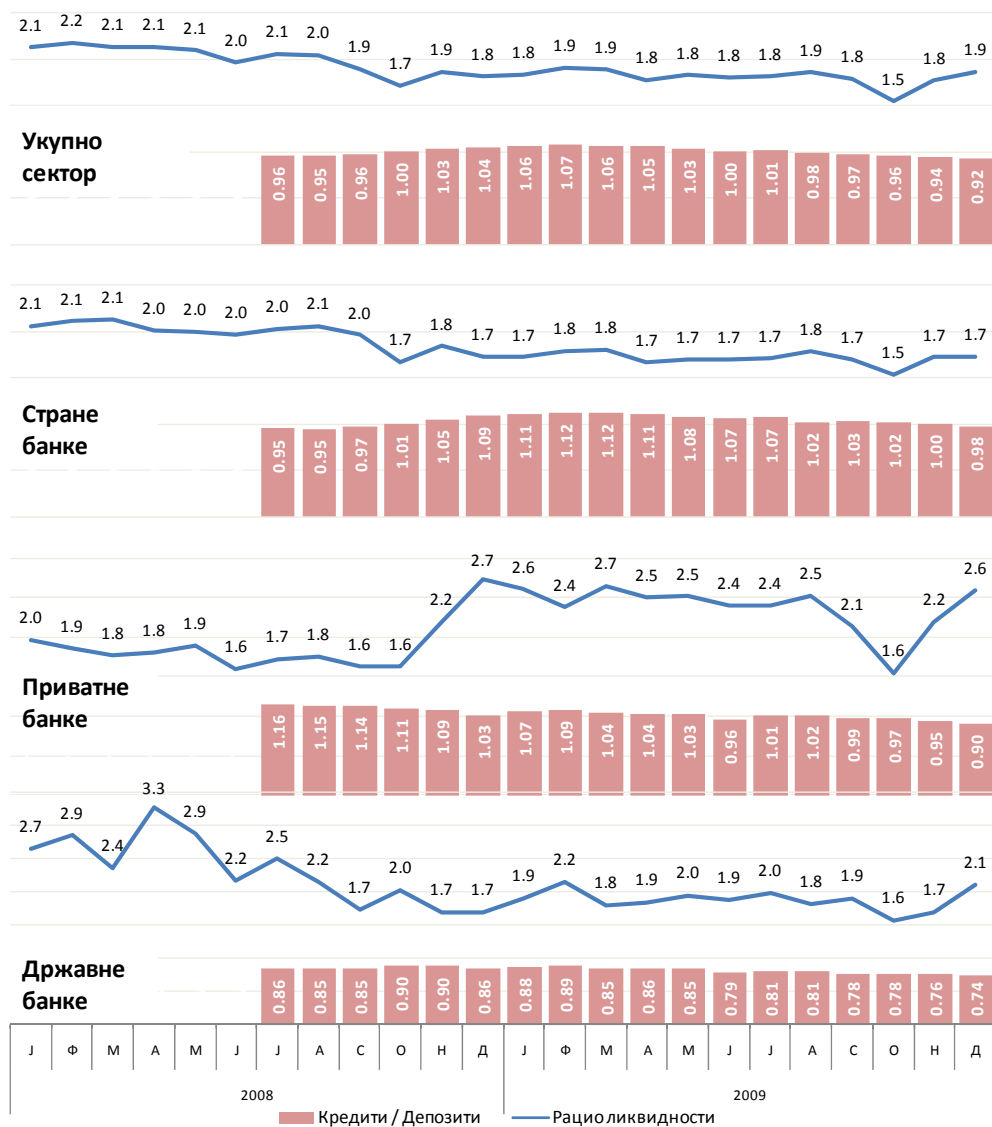
Однос ликвидне активе и укупних краткорочних депозита који подразумевају и депозите по виђењу, износи 0,60 на крају четвртог квартала прошле године (за становништво 1,29).

Уколико посматрамо краткорочне депозите са роком доспећа до 3 месеца однос ликвидне активе и на тај начин дефинисаних депозита је још повољнији при чему износи 0,84. Може се приметити да је дошло до значајног скока у нивоу датог показатеља обзиром да је на крају трећег квартала износио 0,7. Таква нагла промена се дугује промени рочне структуре депозита у корист оних са нешто дужим доспећем. Сама промена је изазвана активностима целокупног банкарског сектора у периоду „Недеље штедње“ (новембар 2009.) која је утицала да се прикупе и додатни износи депозита. Међутим обзиром да је ликвидна актива у односу на укупне краткорочне депозите практично неизмењена, следи закључак да орочења дужа од 1 године и даље нису атрактивна опција за постојеће и потенцијалне депоненте.

Однос укупне ликвидне активе и укупних депозита по виђењу за последња четири квартала ни у једном тренутку није испод 1 (за депозите по виђењу становништва тај показатељ је у трећем кварталу на нивоу од 3,82).

Детаљнији преглед нивоа и кретања поменутих показатеља се налази у наредном Графику 5 и Табели 16.

Графикон 5. Просечни месечни показатељ ликвидности и однос кредита¹⁰ и депозита за укупан банкарски сектор и за поједине групе банака

Током три посматрана месеца, просечни месечни показатељ ликвидности појединачних банака био је у прописаним оквирима.

¹⁰ Укупни кредити и депозити у активи умањени за кредите по репо трансакцијама са НБС и депоноване вишкове ликвидности код НБС

Табела 16. Кретање ликвидне aktive банкарског сектора

	ЛА* (млрд. RSD)	ЛА / Укупна актива	Укупни депозити				Становништво			
			ЛА / Депозити	ЛА / По виђењу	ЛА / К.Р.**	ЛА / У.К.Р.***	ЛА / Депозити	ЛА / По виђењу	ЛА / У.К.Р.***	
2009.	Децембар	743	0,34	0,57	1,25	0,84	0,60	1,21	3,82	1,29
	Септембар	668	0,34	0,58	1,17	0,70	0,61	1,27	3,19	1,35
	Јун	593	0,32	0,54	1,09	0,72	0,56	1,18	3,17	1,26
	Март	534	0,30	0,51	1,09	0,68	0,53	1,09	3,19	1,17
2008.	Децембар	548	0,31	0,53	1,09	0,72	0,56	1,21	3,31	1,29
	Септембар	584	0,34	0,59	1,12	0,72	0,62	1,25	2,94	1,34

*ЛА – ликвидна актива (обухвата готовину и готовинске еквиваленте, депоноване вишкове ликвидних средстава, опозиве депозите и кредите, кредите по репо трансакцијама, обавезну резерву код НБС, преконоћне позајмице, ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха и ХоВ које су расположиве за продају)

** К.Р. – краткорочни депозити са доспећем до 3 месеца (обухватају и депозите по виђењу)

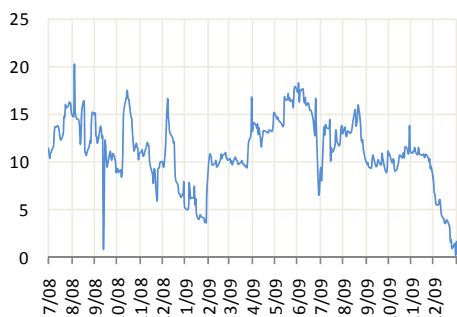
** У.К.Р. – краткорочни депозити са доспећем до 1 године (обухватају и депозите по виђењу)

3. Девизни ризик

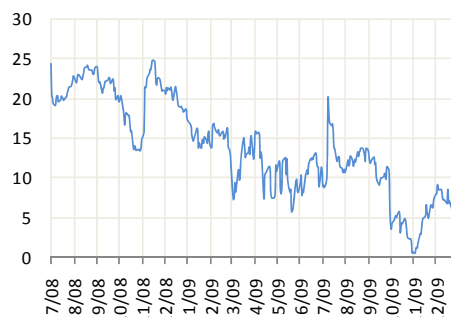
Показатељ девизног ризика банкарског сектора на дан 31.12.2009. године износи 0,05% при чему се за четврти квартал поменути показатељ кретао од минималних 0,02% до максималних 2,92%. Детаљнији преглед кретања поменутог показатеља према власничкој структури је дат у Графику 6 у наставку.

График 6. Кретање показатеља девизног ризика (у %)

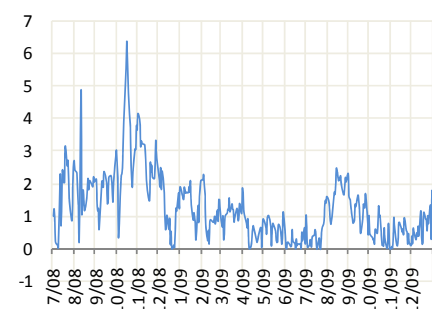
Државне банке

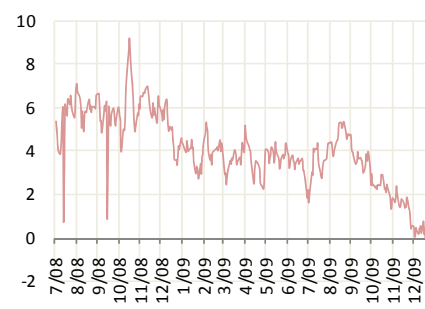
Приватне банке

Стране банке

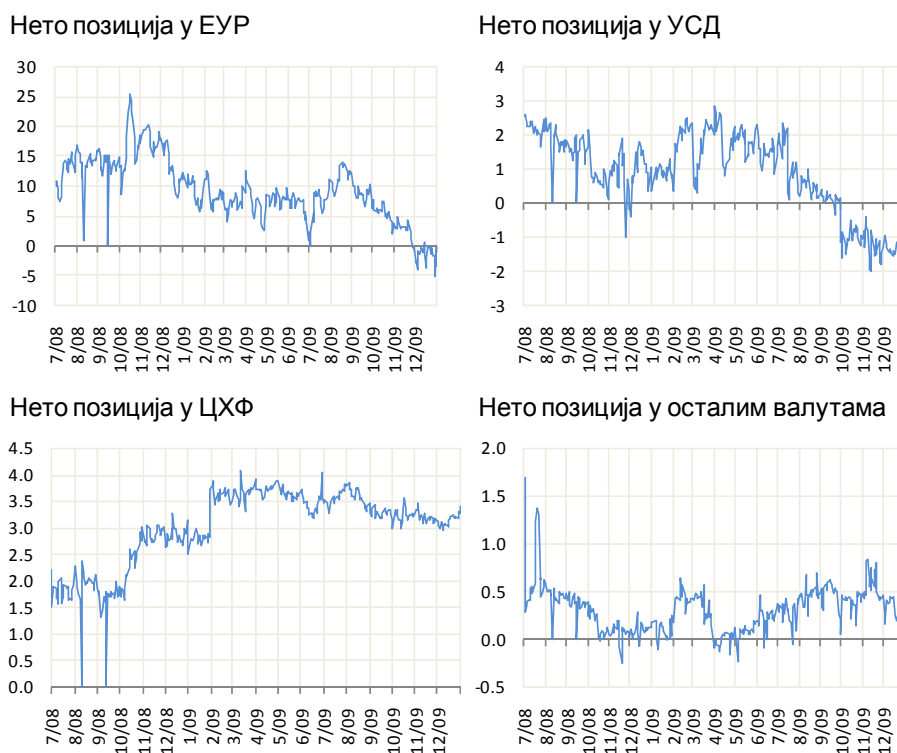
Укупан сектор

Банкарски сектор Србије је завршио последњи квартал 2009. године са кратком нето девизном позицијом у два валута – у ЕУР и у УСД. Нето позиција у ЦХФ и осталим валутама и даље остаје дуга. Имајући у виду значај позиције у еврима на укупну девизну позицију банкарског сектора, кратка позиција у еврима у току децембра је утицала да и укупна нето отворена позиција сектора по први пут у току истог месеца пређе у кратку (8 пута).

Детаљнији приказ кретања нето отворене позиције по појединим валутама (ЕУР, УСД, ЦХФ и остало) за последњих шест квартала, је дат у Графику 7.

Графикон 7. Приказ кретања нето отворене позиције у одређеним валутама за период јул 2008 – децембар 2009. (у милијардама RSD)

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала банкарског сектора повећан је у односу на прошли квартал са 21,31% на 21,44%.

Укупан регулаторни капитал је посматрано у односу на прошли квартал, повећан за 19,7 милијарди RSD односно 5,6%. Истовремено, повећање укупне ризичне aktive у истом периоду износи 81,4 милијарду RSD односно 5%. Као резултат, дошло је до благог повећања показатеља адекватности капитала од 0.13 п.п..

Раст укупног капитала се пре свега дугује повећању на позицијама основног капитала и допунског капитала 1 и 2 од 7,4 и 2,1 милијарду RSD, респективно

(раст од 1,9% и 2,3%) и значајнијем смањењу одбитних ставки од капитала за износ од 10,2 милијарде RSD (-7,5%).

Већи износ резерви банака формираних на терет добити за 6,2 милијарди RSD, као и већа нераспоређена добит банака од 5,9 милијарди RSD уз истовремено повећање износа непокривеног губитка банака из текуће године од 4,6 милијарди RSD су за „нето“ резултат имале већи основни капитал банкарског сектора за 7,4 милијарде RSD (у поређењу са трећим кварталом 2009. године). Истовремено допунски капитал 1 је увећан за 2 милијарде RSD због разлике између повећања субординираних обавеза банкарског сектора за 4,9 милијарди RSD и повећања дела субординираних обавеза које су веће од 75% основног капитала банака у висини од 2,8 милијарде RSD.

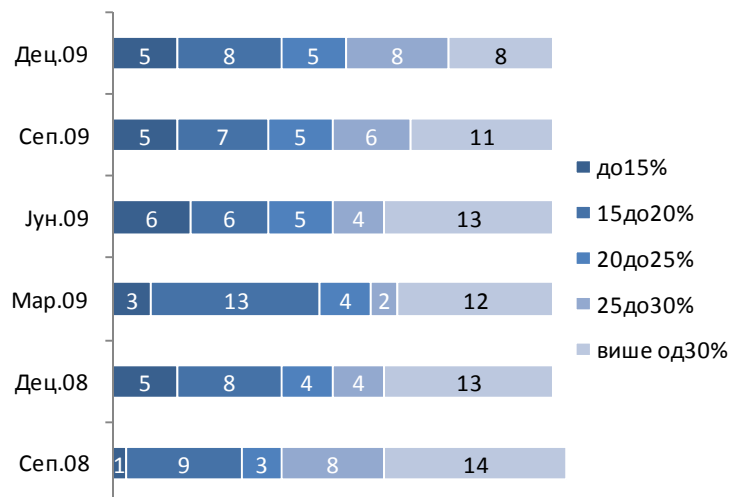
Укупна ризична актива је у истом периоду повећана за 81,3 милијарду RSD и то кроз повећање кредитним ризиком пондерисане активе за 84,6 као и изложености девизном ризику за додатних 2,5 милијарди RSD. Истовремено позиција осталих тржишних ризика је мања за 5,8 милијарди RSD (од чега се 5,7 милијарди RSD односи на изложеност ценовном ризику). До овако значајног пада износа на датој позицији је дошло превасходно због једне банке која на крају септембра чини 88% укупног износа смањења.

Табела 17– Елементи капитала и ризичне активе (млрд. RSD)

	2009.			2008	
	Децембар	Септембар	Јун	Март	Децембар
1. Капитал	368,6	348,9	350,5	353,8	363,8
i. Основни капитал	403,6	396,2	392,7	385,8	378,9
ii. Допунски капитал 1 и 2 који се укључују у капитал банке	90,9	88,9	84,7	72,5	70,8
iii. Одбитне ставке од капитала	125,9	136,2	126,8	104,5	85,8
2. Укупна ризична актива	1.719,0	1.637,6	1.656,7	1.700,1	1.662,3
i. Актива пондерисана кредитним ризиком	1.696,5	1.611,9	1.634,6	1.675,4	1.633,8
ii. Изложеност девизном ризику	20,4	17,9	19,7	23,1	25,9
iii. Остали тржишни ризици	2,0	7,8	2,4	1,6	2,7
3. Показатељ адекватности капитала (%)	21,44	21,31	21,16	20,81	21,89

У наставку је дат графички приказ распореда банака у банкарском сектору Србије према висини показатеља адекватности капитала за последњих пет квартала.

Графикон 8. Распоред банака према показатељу адекватности капитала за последњих шест квартала

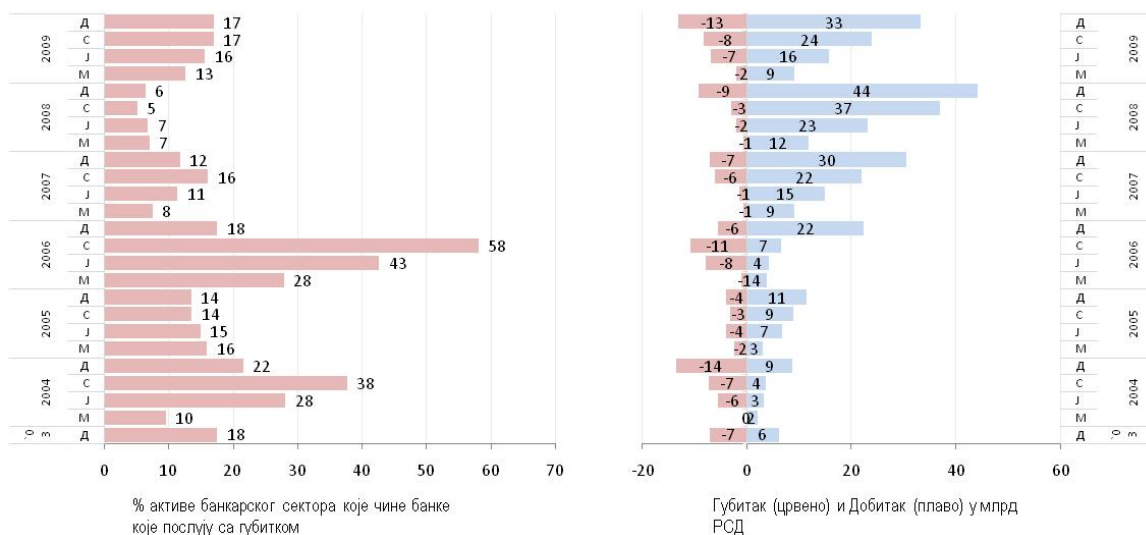

У банкарском сектору Србије у четвртном кварталу 2009. године послује 13 банака са показатељем адекватности до 20%, 13 банака са показатељем између 20 и 30% и 8 банака са показатељем адекватности већим од 30%.

Показатељи профитабилности пословања банкарског сектора

Банкарски сектор је у 2009. години остварио добитак пре опорезивања у висини од 20 милијарди RSD. Добитак је мањи за 42,3% у односу на исти период 2008. године када је остварени резултат износио 34,7 милијарди RSD. Непромењени број банака у односу на претходни квартал је пословао са губитком на крају године – у тоталу 14 банака односно око 17% укупне билансне активе сектора.

График 9. Остварени резултат банкарског сектора и учешће банака које су пословале са губитком у укупној активи банкарског сектора

Покриће оперативних расхода нето приходом од камата се може сматрати задовољавајућим, имајући у виду да су нето приходи од камата (почев од марта 2008. године) довољни за њихово потпуно покриће – за четврти квартал 2009. године показатељ је на нивоу од 1,09x (септембар 1,1x). Уз додатак и нето прихода од накнада поменуто покриће оперативних расхода за четврти квартал ове године је 1,43x (септембар 1,45x).

Детаљнији преглед нивоа и кретања поменутих показатеља се налази у наредној табели.

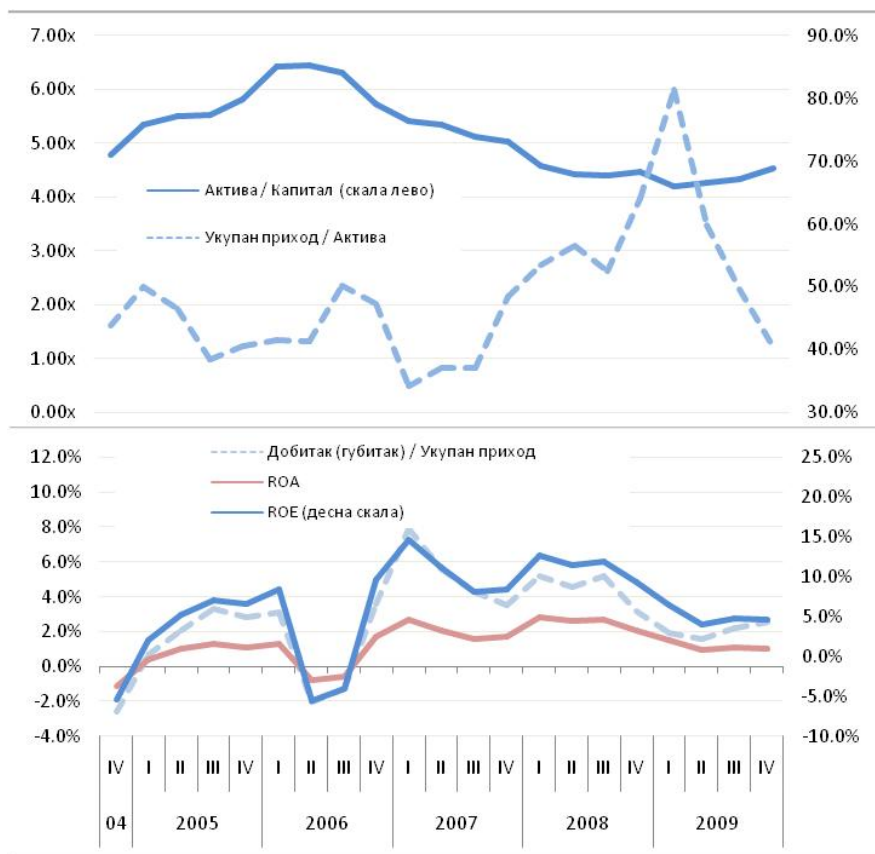
Табела 18. Профитабилност банкарског сектора – Остварени резултат и покриће оперативних расхода

	Добитак (губитак)* (млрд RSD)	Добитак (губитак)* (млрд RSD) -по кварталима-	Нето приход од камата / Оперативни расходи	Нето приход од камата и накнада / Оперативни расходи	
2009	Децембар	20,03	4,63	1,09	1,43
	Септембар	15,40	6,65	1,10	1,45
	Јун	8,75	1,89	1,09	1,43
	Март	6,86	6,86	1,07	1,41
2008	Децембар	34,74	1,06	1,11	1,46
	Септембар	33,68	12,79	1,12	1,54
	Јун	20,89	9,87	1,12	1,53
	Март	11,02	11,02	1,06	1,49

* Пре опорезивања.

Декомпозиција финансијског резултата пословања за банкарски сектор према *DuPont* методологији је дата у наставку у Графику 10 као и у Табели 19.

Графикон 10. DuPont декомпозиција профитабилности банкарског сектора (Децембар 2004 – Децембар 2009)

Табела 19. Квартални преглед профитабилности банкарског сектора – DuPont декомпозиција (подаци сведени на годишњи ниво)

		Добитак (губитак) / Укупан приход (%)	Укупан приход / Актива (%)	ROA (%)	Актива / Капитал	ROE (%)
		1	2	3=1x2	4	5=3x4
2009.	Децембар	2,5	40,3	1,0	4,5	4,6
	Септембар	2,2	49,5	1,1	4,3	4,8
	Јун	1,6	59,9	1,0	4,3	4,1
	Март	1,9	81,3	1,5	4,2	6,4
2008.	Децембар	3,2	64,1	2,1	4,5	9,3
	Септембар	5,2	52,5	2,7	4,4	12,0
	Јун	4,6	56,5	2,6	4,4	11,5
	Март	5,2	53,5	2,8	4,6	12,7

Преглед профитабилности банкарског сектора је неопходно посматрати и кроз додатну декомпозицију биланса успеха која је дата у наредној табели.

Табела 20. Профитабилност банкарског сектора – Декомпозиција биланса успеха
(подаци сведени на годишњи ниво)

	као % просечне активе							Резултат пре опорезивања (ROA)	Активна / Капитал	Принос на капитал (ROE, %)
	Нето камате	Нето накнаде	Нето камате и накнаде	Нето ефекат курса*	Нето остали приходи**	Кредитни губици***	Оперативни расходи			
	1	2	3=1+2	4	5	6	7	8=3+4+5+6+7	9	10=8x9
2009										
Децембар	5.11	1.60	6.71	0.74	0.17	(1.83)	(4.77)	1.02	4.54	4.62
Септембар	5.27	1.64	6.91	0.76	0.19	(1.93)	(4.83)	1.10	4.33	4.75
Јун	5.35	1.69	7.04	0.83	0.21	(2.15)	(4.97)	0.96	4.26	4.10
Март	5.25	1.66	6.90	1.12	0.28	(1.83)	(4.94)	1.53	4.20	6.44
2008										
Децембар	5.70	1.83	7.53	1.01	0.33	(1.56)	(5.24)	2.08	4.46	9.28
Септембар	5.46	2.01	7.47	0.75	0.29	(0.81)	(4.96)	2.74	4.39	12.03

*Збир нето курсних разлика и нето промене вредности имовине и обавеза

**Приходи од дивиденди и учешћа, ХоВ и остали приходи

***Нето исправке вредности и резервисања

Агрегатни извештај о приходима и расходима

Банкарски сектор је у 2009. години пословао са добитком пре опорезивања од 20,03 милијарди RSD. Укупно 14 банака је пословало са губитком, док је 20 банака исказало позитиван финансијски резултат.

Детаљнији приказ прихода и расхода је дат у табели 21.

Табела 21. Агрегатни извештај о приходима и расходима (у милионима RSD)

Позиција	Дец-07	Дец-08	Дец-09
НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ КАМАТА	63.404	95.935	100.525
Приходи од камата	106.942	157.770	168.918
Расходи од камата	(43.538)	(61.835)	(68.394)
НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	27.451	29.832	31.594
Приходи од накнада и провизија	34.433	38.954	42.081
Расходи од накнада и провизија	(6.983)	(9.122)	(10.487)
НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ КАМАТА, НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	90.854	125.767	132.118
НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ ХоВ	3.293	926	212
Добици по основу хартија од вредности	3.295	1.195	515
Губици по основу хартија од вредности	(2)	(269)	(303)
НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА	6.959	(53.201)	(41.139)
ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ И УЧЕШЋА	1.081	985	60
ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ РАСХОДИ ИНДИРЕКТНИХ ОТПИСА ПЛАСМАНА И РЕЗЕРВИСАЊА	53.445	81.473	108.177
(61.149)	(103.899)	(141.121)	
ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ОД ПРОМЕНЕ ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА	(72.712)	(87.189)	(93.930)
1.702	70.094	55.648	
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	64.271	209.070	175.070
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	(62.569)	(138.976)	(119.422)
ДОБИТАК/ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	23.473	34.956	20.025
Добитак из пословања које се обуставља	-	-	-
Губитак из пословања које се обуставља	-	-	-
ДОБИТАК/ГУБИТАК ПЕРИОДА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	23.473	34.956	20.025

Нето добитак по основу камата износи 100,5 милијарди RSD и увећан је за 4,8% у односу на крај прошле године (2008. године раст нето добитка од камата је износио чак 51,3%). Сличан ниво повећања су забележиле и нето накнаде и провизије са растом од 5,9% достижући ниво од 31,6 милијарди RSD. Са друге стране оперативни расходи износе 93,9 милијарди RSD и већи су за 7,7% у односу на крај 2008. године што такође представља приметно ниже повећање имајући у виду стопу раста од 19,9% у 2008. години. Кључни фактор значајно мањег добитка банкарског сектора у 2009. години представљају кредитни губици (нето¹¹) који су увећани за 10 милијарди RSD у односу на прошлу годину односно за 38,4%. На крају 2009. нето кредитни губици износе 36,1 милијарду RSD (26,1 милијарду RSD у 2008.). Позитиван нето ефекат курсних разлика и промене вредности имовина и обавеза од 14,5 млрд RSD (16,9 млрд. дин за 2008. годину), је допринео да добитак банкарског сектора пре опорезивања у 2009. години не буде још и мањи.

Табела 22. Преглед показатеља конкурентности банкарског сектора – Укупан приход

Година	Месец	Учешће првих 5 банака (%)	Учешће првих 10 банака (%)	ННІ Укупан приход
2009	Децембар	49,00	70,83	724
	Септембар	48,56	71,45	698
	Јун	50,01	72,26	726
	Март	52,37	74,63	772
2008	Децембар	50,91	74,28	740
	Септембар	47,96	72,56	679

Показатељ учешћа првих 5 банака у укупним приходима је у односу на прошли квартал незнатно повећан на 49% док је учешће првих 10 банака смањено на 70,8%. Последишно, ННІ индекс је повећан са 698 на 724 индексних поена.

Концентрација није присутна мерено показатељем ННІ, иако је за укупне приходе овај показатељ од свих до сада посматраних категорија најпроменљивији.

¹¹ Под нето кредитним губицима се подразумева разлика између позиција расхода индиректних отписа пласмана и резервисања и прихода по основу укидања индиректних отписа пласмана и резервисања.

II. Регулаторна активност Народне банке Србије

У оквиру своје регулаторне надлежности (у области контроле пословања банака), Народна банка Србије је током четвртог квартала 2009. године извршила измене и допуне следећих прописа:

- **Одлука о изменама и допуни Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке („Службени гласник РС“, бр. 104/2009)**, којом су извршене следеће измене и допуне:
 - Под одређеним условима, ублажава се критеријум благовремености у измиривању обавеза дужника према банци у случају продужења рока отплате потраживања условљеног искључиво текућим потребама финансирања пословних активности дужника,
 - Код услова за настанак статуса неизмиривања обавеза (defaulta) дужника, уместо појма материјално значајне обавезе у доцњи уводи се дефиниција материјално значајног износа доцње и мења се износ материјалне значајности;
 - Прописују се додатни критеријуми за класификацију дужника основаних са посебном наменом или за реализацију унапред утврђеног пројекта;
 - Укида се обавеза банака да издвајају посебну резерву за процењене губитке по основу потраживања класификованих у категорију А.
 - Уместо обавезе да потраживања по основу којих је банка изложена кредитном ризику услед утицаја промене курса динара на финансијско стање дужника класификују за једну категорију неповољније, од банака се захтева додатно праћење ових потраживања;